

①

פתח לנו שער

שִׁיר וקהל פֶּתַח לְנוֹ שַׁעַר, בְּעֵת נַעֲלִית שַׁעַר, כִּי
פָּנָה יוֹם.

שִׁיר וקהל הַיּוֹם יִפְנֶה הַשֶּׁמֶשׁ יָבוֹא וַיִּפְנֶה, נְבוֹאָה
שַׁעֲרֶיהָ.

שִׁיר וקהל אָנָּה אֵל נָא, שָׂא נָא, סִלַּח נָא, מְחַל נָא,
חַמֵּל נָא, רַחֵם נָא, כַּפֵּר נָא, כְּבֹשׁ חַטָּא וְעוֹן.

בחדדים אומרים:

יום ליום נחיל שמש דועכת
ולילה על לילה יקונו.
נשיז אחר מיז יאסוף בשלכת
ועולם מצערו מתרונו.

ומחר נמות, ואין הדבר בנו,
וכיום צאתנו נעמד לפני שער עם נעילה.
ולב כי יעלו: הו אלהים קרבנו,
והתנחם וחרד מפחד המעילה.

יום ליום ישא שמש בוערת
ולילה אחר לילה ישפך כוכבים,
על שפתי בחדדים שירה נעצרת:
בשבע דרכים נתפלג ובאחד אנו שבים.

לאה גולדן

שירי סוף הדרך

א

הדרך יפה עד מאד - אמר הנער.
הדרך קשה עד מאד - אמר העלם.
הדרך ארוכה עד מאד - אמר הנזיר.
ישב הנזקן לעת בצד הדרך.

צובעה השקיעה שיבתו בסז נאדם,
הדשא מבהיק לרגליו בטל-הערב,
צפור אחרונה של יום מעליו מזמרת:
- התזכר מה יסתה, מה קשתה, מה ארוכה הדרך?

ב

אמרת: יום רוך יום ולילה - לילה.
הנה ימים באים, - בלבה אמרת.
ומראה ערבים ובקרים פוקדים חלתיך,
ותאמר: הלא אין חדש תחת השמש.

והנה אתה בא בימים, וקנת ושבת,
ומיה ספורים ויקר מנינם שבועתים,
ותדע: כל יום אחרון תחת השמש,
ותדע: חדש כל יום תחת השמש.

למדני, אלהי, בָּרַךְ וְהַפְּסֵל
עַל סוּר עֲלֵה קָמֵל, עַל גֶּה פְּרִי בָּשֵׁל,
עַל הַחֲרוֹת הַזֹּאת: לְרֹאוֹת, לְחֹשׁ, לְנֹשֵׁם,
לְדַעַת, לְיַחַל, לְהַכְשֵׁל.

לְמַד אֶת שְׁתַּחֲוֵי בִּרְכָה וְשִׁיר הַלֵּל
בְּהַתְחַדֵּשׁ וּמִנְּךָ עִם בָּקָר וְעִם לַיִל,
לְבַל יִהְיֶה יוֹמִי הַיּוֹם בְּתַמּוּל שְׁלֹשֹׁם,
לְבַל יִהְיֶה עָלַי יוֹמִי הַרְגֵּל.

זיך זג'קר

לאור גולגות

אך בדברי על ספרותנו העתיקה, על התנ"ך, על שירת ססרד (זוה)
היה הרנסאנס העברי, — אמר, — "ביסוד כל היצירה הזאת עמדה הרגשת
חיים חדשה. כמה מן החוקרים הבינו זאת?". — על הפיוט, ואפילו, על
שירת ההשכלה, שהיתה לדעתו ביטוי מעניין מאד לעולם היהודי של המאה
הי"ט, היה דובר בהתלהבות ותמיד היה מחדש משהו. הוא היה מעלה על
שפתו את השורות האהובות עליו, בחום, בהתרפקות, וכל מילה בפיו היתה
זוכה לתוספת משקל ואמת. לא שמעתי מעודי אדם קורא שירה בקול כמחנה.
ורבים זוכרים עדיין, כיצד קרא את "אחד השירים הליריים היפים ביותר
בלשון העברית". את דברי תפילת הנעילה של יוה"כ:

פָּתַח לָנוּ שַׁעַר
בְּיוֹם גְּעִילַת שַׁעַר
כִּי פָנָה יוֹם.

נגלה וז' מאור -
אמרה י' יצחק

לאור גולגות

פָּכַד עַל עַמְעַפֵּינוּ הָעוֹלָם.
רֹאשֵׁינוּ שָׁח. בְּכִינוּ נֶאֱלָם.
נָחַמָם הָאוֹר בְּפִאֲתֵי הַיָּם.
הָזָמַר תָּם.

הוֹלְכִים עָבִים. צוֹעֲדֵת הַשְּׂרָת
בְּדוּמְיָה זֹרְחַת וּמְקַמֶּרֶת.
נִהְיָה שְׁלֹיִם. נִהְיָה שְׁלֹיִם מְאֹד.
הַיּוֹם פָּנָה. עֵינֵינוּ עֲצוּמוֹת.

א. השמש תפנה

השמש תגלגלה הזאת ידעת
את חרפותי פחות מאסלת
לילות אשר טבלה בחלומי.

אני צופות זו בך
בלי בושה
מרגלות בצביעות החיך
ובתור
המעמיד פנים
של אמץ-לב.

ורק בצחרי תמו, אורה
אומר לי בסני את האמת
ואני משפילה את עיני.

אין דבר,
עוד מעט,
השמש תפנה.
ותלילה
יעשה בי פלאים
בלטפו
צללות חרפתי.

ב. כי פנה יום

בימים לא בכיתי. וגם
בלילות
בסוגר בזיוני הבודד
לא זכיתי
בחסד הדמע.
רק בפנות היום השמיני,
עת הינה האחרונה
פרשה מן הכפר,
וקולות נערים נרתעו
מפני תמרורי הערבים,
הלכתי הביתה ולא
הבהרו לי קרי פסיעותי.
וכאשר שאלתי איש זר
לדרכי וראיתי
בציני תמהון של חמלה
גבוכה, הביוותי
שאני הולכת ברחוב
גבוכה.

ולא רוח לי.

ג. פתח לנו שער

בנה אחר זה קורים לי
מקרים שבעת אחרת
היו מדליקים בי את כל
פנסי השמחה.
ותייתי הולכת יסה,
והירה, פן יכבו,
ונשאת בי הלך ונשא
הכנעת הודיה.

אכל על הרקע הזה
הלא הם בקרי-מיץ.
חזרים -
ובהעלמם
העבים כהים עוד יותר
ובמחנק
אין צפיה לגשם.

השמים עומדים אטומים.
פתח לנו שער.

ד. נעילה

לא למדוני לעמד בתפלה.
למעלה, בעזרת-נשים,
היתה אשה אחת נושאת קולה
מעבר למלים ופרושים
לא מוכנים לא לה
ולא לאלהיה.
היא נשכחה מכבר בין שאר הנכרתיים.
ואני, בארץ אחרת,
רוצה לצעק כמוה
ואיני יכולה:
איני זוכרת
איך מדברים אל מלאכים מתים
בשעת הנעילה.

י"א

לאה גולדרייך

היום פנה.
 כך לא היה תמיד.
 היום פנה לי ערף -
 לילי הוא גר תמיד.
 עכשו יבואו השירים
 בלי חנינה.
 ולא אדע מה להגיד.
 אהבתי האחרונה.
 איפה אני?
 וכך יהיה
 וכך יהיה תמיד.

לאה גולדרייך

חיים אנסקי

פנה יום סתו

פנה יום סתו,
 ערם החורש,
 פתוח לתפלה
 בשערי ארון-הקדש
 בשעת נעילה.

לבנים בצבעוני שלכת
 כסוד ספרי-תורות
 ראשם השמש הדועכת
 עטרה בעטרות.
 עומם וזהבם. מאפיל הארץ.
 - היכן פנסי עיריז
 לבן, פני ליל קדם בלי מרחק -
 השם אוריו

מזמר אנדר הליי

ט. כרמי

היום פונה,
 השער נעל.
 הו, איזו צעקה נוראה.
 האם אינכם שומעים?
 פתחו, פתחו,
 מישוהו ולפד בשער.

הגנאל האמור 1974

סליחה

אֲדֹנָי נַפְשִׁי שְׁפוּכָה
לִפְנֶיךָ
וְאֲנִי מִדְּבַרְתָּ בְּשֵׁם שְׁגִינִי
וּבְמַלְאֵי נְמוּלוֹת

מֶה חֲשַׁבְנוּ כְּשִׁפְתָּהּ לָנוּ שְׁעַר
וּמוֹפְתִים זֶה מִזֶּה הִתְפַּרְצָנוּ לִקְרֹאתוֹ
מִכְסִים פָּרְחֵי הַיְנוּמָה

סֶלַח לָנוּ שֶׁאֲנַחְנוּ מִשְׁתַּהִּים מִלִּי הַפֶּתַח
הַהוֹלֵךְ וְנִסְגָּר מֵעֲלֵבוֹן הַסּוּסִינִי
אֲכַל רוּחוֹת צַד הִחֲלוּ צוֹלְפוֹת
וּבְהִפְקַח הָעֵינַיִם דּוֹקָא אֲזִי
אוֹבְדֵת פֶּתָאם הָרְאִיָּה
אֲדֹנָי נַפְשִׁי מֶה־זֶּה
שְׁפוּכָה

מֶה חֲשַׁבְנוּ מִלִּי הַשְׁעַר
שֶׁכָּל לִבְנוּ פָּעַם לְתוֹכוֹ
סוֹמְכִים עַל כַּחֲנוּ לַעֲוֹף
גִּבּוֹ בְּלִי שְׂרִירִים לָזֶה -

סימן

זֶהוּ שִׁיר אוֹדוֹת
שִׁיר אַחֵר
שְׁמֵלוֹת הַגְּחָלִים שְׁלוֹ
שָׂרְפוּ אֶת הַדֶּף
כְּשֶׁהִרְגַּשְׁתִּי לְעַבְדִּי
אִידֵי הַיּוֹם פּוֹנֶה
וְאֵת הַרְגֵּל הַלְחוּצָה
הַמְכַחֵלָה בֵּין הַשְׁעַר
לַמִּשְׁקוּף.

ועוד מתוך עיניהם יציץ
והר עליה, זיו השכינה.
ואחזי יד נצבו
ובלשונם רנה:

אלינו, הילדו
אלינו, היפה!

הצמא לננה -

עד פנה היום,

נטבלה בזהר,

נורידה, נביאך

אל מטמון אור-נגנו

במעמקי תהום.

שם מגדלי זכוכית,

שם ארמנות נביש,

שם היכלי הברלח

ושמשות - ברכו.

מננה המשמר,

אור שבעת הימים,

כוס זהב נשקף,

ערוות עד יסוד.

עד יצא מאפך

אף יז מעיניך

וכא בעצמך

ובלבך, במבוא

רבאות נשיקות

של רבוא מרננים

מתוקות מהביל

וגדולות מנשא.

זור פיל

טרם ינצל שער היום
מלאות הפרות תשכנה
אל הקפריים.

מן המרעה שלח צהבה הביאו.

ולוע הלילה לפני יפער
והוא שחור וריק.

צמת מאננים יוקדים,

אצלי תשכבי -

והם ישתרגו ממני והלאה.

שסמיד הן כזבו בגלגל.
כי כבר רחוקת מני אלהי שנה.

ריק הליל ועגל.

ממעמקי שנה שחורה

לו יכלתי ואדונך.

נשימתך לזרע

באלם יעני.

יום כפור

יום כפור בלי אבי ובלי אמי
הוא לא יום כפור.

מברכת ידיהם על ראשי
ושאר רק הרעד כמו רעד מנוע
שלא פסק גם אחר מותם.

אמי מתה רק לפני חמש שנים,
היא צדין בהליכים
בין משדרים של מעלה ובגירות של מטה.

אבי, שמח מזמן, כבר קם לתחייה
במקומות אחרים ולא במקומי.

יום כפור בלי אבי ובלי אמי
הוא לא יום כפור.
לבן אני אוכל כדי לזכור
ושותה כדי לא לשכח
ומסדר את הנדרים
וממין את השבועות לפי זמן ומדה.

ביום צעקנו "סלח לנו",
ובערב צעקנו "פתח לנו"
ואני אומר שבח לנו, שבח אותנו, הנח לנו
לעת נעילת שער כי פנה היום.
אור השמש האחרון נשבר
בחלון הצבעוני של בית הכנסת.
אור השמש לא נשבר,
אנחנו נשברים,
המלה "נשברת" נשברת.

"גם האגוואר הא כרי
יך כג"ה ואגוואר"
1989

הגיע זמן חתימת חיי כחתימת התנ"ך.
יחלט סופית, פרקים וספרים: ישארו בחוץ,
יהיו חיצוניים, ימים לא יבואו במנחם הימים,
יהיו עטורים ובאורים ופרושי פרושים
ולא העקר ולא הקדוש.
אני מדמין לי גמורים שגורטבו בדמעות
או בדם, שלא ידלקו שוב. אני מדמין לי
תקיעת שופר בהסתערות על יעד ריק.
חמת-שופרות יהודית, ירמיהו מעגלות
מסתער בראש בוכים על מקום ריק.
אבל ביום הכפור האחרון, בהם תסילת
נעילה, כשהכל צפוי לשופר
בדממה גדולה, אחר צעקות פתח לנו שער,
נשמע קולו כפעית תיעוק דקה,
צעקתו הראשונה. חיי, ראשית חיי.

מגן "הסילת בניין האמון"
מאריך, "נח" ו"ע" 1968

ביום כפור בשנת תשפ"ח לבשתי
בגדי חג פהים והלכתי לעיר העתיקה בירושלים.
עמדתי זמן רב לפני כוון חנותו של ערבי,
לא רחוק משער שכם, חנות
כפתורים ורכסנים וסלילי חוטים
בכל צבע ולחצניות ואבזמים.
אור יקר וצבעים רבים, כמו ארון קדש פתוח.

אמרת לי בלבי שגם לאבי
היתה חנות כזאת של חוטים וכפתורים.
הסברתי לו בלבי על כל עשרות השנים
והגורמים והמקרים, שאני עכשו פה
וחנות אבי שרופה שם והוא קבור פה.

כשסיימתי היתה שעת נעילה.
גם הוא הוריד את התריס ונעל את השער
ואני חזרתי עם כל המתפללים הביתה.

אשרי מחזקים וקוונים למי עשה קנה לו.

אשרי הבורים בצמקתם למי שסמךה ללו.

אֲשֶׁרֵי הַמַּעֲבָדִים וְנַפְשָׁם. קָרִי לְמַצָּא שְׁנֵי וְלַעֲלָמִים, בְּחֻכּוֹ.

אֲשֶׁר־יֵאלֶּהֶם שְׁלֹא־יִשְׁכַּח־בְּעֵתוֹ אִינֶם יוֹאֲבִיִּם. וְחֶסֶד עֲשִׂימוּהוֹת אֵין לָהֶם.

אבל שואלים הם. משמחה קצחת קצמית

שָׁהִיָּא עֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ.

אשריכם, אם דרך היסורים, נספק, ונשמא.

יִתְחַדְּרוּ. כָּל עוֹד נִשְׁמָח בְּקִרְבָּם, לִמְצָא אֶת רֵצוֹנוֹ הַקָּדוֹשׁ.

את האמנה. את הסדר, את הסודות.

לצאת יומם יסגה, ותיקם לעסר תשח, ותקונם בעלה תבול.

אחת קרם תסתח למגיתם שצרי מתקנה.

יבאו שלום. ינחו על מקבולם, יאבד בחשך וקדם, ורנח להם —

כי מתוך חשקה וטוב לאיננים.

שם תדרש לאשר שאלוה. ושם תמצא לסללו שהשליכו נפשם

לכאבור ימצאוך אנית, ולעולמים, בְּחֹקָה.

שם יִשְׁלִי מוֹנָגִים עַל דְּבַר שְׁמִי, וְיִתְחַמּוּ לְחַיֵּי-נֶפֶשׁ הַמַּתִּים בְּאַהֲבָתָךְ.

ומצוהים קרצונג זאל אורם פמוקרים.

אטעט מעהור מעסם סמרת, ומעשיםם בלואי העמאט, ושכחו ימי סרעת.

תָּנָה יוֹם מוֹנֵה, רַבִּים הַצּוֹעֲקִים, וְגִדּוּלָה שְׁרָקָתָם, אֶךְ אִסּוּס מוֹשִׁיעַ, (אֵין עֲוֹנָה.

מאשלת שושנתם לפניך. אחת וציל סבתמים שאני להם חלקה אך אין מי יודע נתיבתם בתוך סובבנות.

מִה אֲדֹנָי הַיְשׁוּעוֹת, אֲשֶׁר צִמְּטָן בְּפָרִי וּבִמְקוֹת, לְנִעְוִירִים מִשְׁרָשׁ וּלְחֻדְלֵי כָל תְּקוּהָ.

אָמאָר קרוֹמֶה טָדוּל וְתַחֲנוּן, טַמְבִּין בֵּל, הַמְכִּיל בֵּל, וּמַצְרִיף עַל פְּנֵי בֵּל. —

אָספּף צאָן קאַוּבדוֹת, וְקַחֵם קָצֵת הַנִּנְחָלוֹת, וְהַתּוֹעוֹת אָנָּה גַּחֵל.

סַמַּח לָמוֹ שַׁעַר, בְּצֵת גְּצִילַת שַׁעַר, כִּי פוֹגַה יוֹם.

היום יפנה. השמש בא ויפנה, ונהמה יבאו שצריה.

"המז קען"

השער לא נפתח לאחי ביום הכפורים.
 רק נסגר והולך. נסגר והולך.
 על ציריו הכבדים,
 ואני מנסה לעצור את תנופת הכרזת הסוגרת עליו
 מכל עבר,
 ואם זהו כח משיכת האדמה
 והיא מושכת את אחי כמו אשה,
 כמו אשה,
 ואותי מרימה להמשיך ולרחף כמו לווין מסביב
 לה,
 אני מותר,
 כי אני מבני-קין ארור ומכה אדמה וסובב
 וסובב,
 ואחי עוד מציץ מאחורי שתי כתפי
 ועיניו שוחקות לחולם,
 ושוחק הוא רואה איך אני ברגלי ממולל

"קניאג מן האור"

טאה וינר

נעילה

פתח לנו שער בַּעַת נְעִילַת שַׁעַר
 אני ממלמל
 אכל יודע
 שהשער כבר סגור ומסגור.
 במחזור
 ששאלתי משכני — תאריכי
 הלדת ופטירה,
 כדי שלא ישכח.
 כדי שלא יזכר.
 המחזור שלי
 אכזב במלחמה.
 עוד מעט
 תנועת הגוף שבתפלה
 תפסק באנשים.
 תשוב אל השיחים, העשבים, וליר
 דלת היציאה —
 תצבים כנרות נשמה
 ירעדו ברוח.

"הרעל ואכזבה"

רציה גרינק

★

פתח לנו שער
 ביום הזה השקט
 שבע שנים אחרי
 הרעש. ואני לא
 יודעת כמה לפני
 הרעש הבא.
 פתח לנו שער
 אולי יבואו בו
 הרחמים
 והאהבה.

יום כיפור 1980

"שירה אל אב"
 גא

סוף נעילה

לא פתחת שער
בצת נעילת שער,
וכל הענין של "פנה יום"
מטעה מיסודו,
שהרי בשעת צהרים אנו,
וצלי מתמעט.

אולי, אם קריאת שברים
עדיף תגיע,
תפוג אפלת אישונים
מזגגים, ויחם הכל-פיה.

אך אין בידי שופר
ועדין לא הגיעה השעה,
והיום לא פנה,
ודומני שאין שער לפתח,
כי אטומה המחצה,
ובכלל,
שב אני אל מקומותי.

*

וגם אם תהיה נשמה
תולה על שפה,
ותיכלת נחונה
אם לאסוף או להשיב,
יש להמתין

למוצא פה שבור,
שיש בו מנגינת הבקשות
של תשרי,
ואז לצרר
ולקרף בלזן, ולפרש
מכאן.

כי הרי ידוע שגם ברגע
של טרם חדלון,
תותרי צוננת
בהאסף הכל-פה אחרון.

מאלימ

12-13 אלול

נעילה

פנה היום
וצל אל הצל גאסוף
ותשער,
שלפני כך וכך
נקמח,
עד-כלי-שמש-וירח
יוצל,
כי פנה היום
ותחשך סוגר על הצל,
שתמיד היה מרבה
וגדול מגופו ההולך
ונגרע
אט לאט,

לה אט אט,
כמו גר,
שבהבהוב בדל-אור
עוד מנסה ורושם
בכתב-יד מפרפר
מעשה מעמץ,
סוף ספורו של
גופצל
באור הדל
ואוול,
החשך והולך,
כי פנה היום
ותשער ונצל.

1993-1992

מאלימ

שוב: לילה יום לילה זמן.
נעילת שער מאחרי מבואות יער.
ערפול אלוני בכות.
כנורות צוננים למגע.

השמש ששעלתה אינה שוקעת.
נקפאה. ירחית.
כמוה נקפאו בחלל נשרי הדעת:
אין צוחה.

המשפילי לראות: מורדות פסגות
גיא:
שלוש נבזעים אים.
דעכו באש קוצים
נופים קדושים.. נבלמים.

אויבים רובצים אל מגופות פירותם
עד לעת הסרת החותם..
כל קני השכל הטוב - אצלם:
השכל הזעם שאינו משתבר.
מחם אינו גבינה ולבם אינו תפוז:
בשוקי האיש ירצו ובגבורת הסוס.

קברות אבותי ישני מכפלה -
שלהם!
קברות מלכי - שלהם, לא שלי!
כל הארץ לא שלי! אמרו אמן.

בעמק הסוטים אחיתפל מדבר
אחיתפל מזמר
וצפרדעים זכרונם יחדו עונים בקול.
ובמקהלות-עם - עשור-ברות עולה ומתמר.

המגיד-בחלום נושך אליוני ידיו.
מלבד זה אין מי שפורע בגדיו -.

אם יש מצביא ברחזון, יתן אות
וצף אור בחשורת המחין לדברו:
- שלא גרד תהום.

כ"ז תשרי תשכ"ט

מגן "ז"צ זיג זיגן והתק"א

אורי צבי גריניץ

14

"פתח לי שער, אתה אומר,
ונושא עינים למרומים.
רגליך על השקדע
וראשך שט בעננים.
את חיי אכלה בשמים,
כך אמרה הצפור,
ועל הארץ אדע את מותי.

האדמה תפתח לי בשער,
הוסיפה הצפור,
ואחריה רק נעילה.

זיכור לאה

אורי צבי גריניץ

פתח נעילה

קם בא
אל המקום
אשר אראך
ממנ יצאת

אל המקום.
פתח נעילה
לי ולאמי
ואני נלדתי.

י תשרי תשנב, 18 ספטמבר 1991

אין לי זיכור

ונתנה תקוה

כְּשִׁירֵד הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ בּוֹא נִתְּנָה אֶהְבִּים
בְּתִקְוָה,
שְׁנִינוּ צְרִיכִים אֶהְבָּה גְדוֹלָה
יוֹתֵר מִזֹּאת שֶׁמִּקְצִיב לָנוּ בּוֹרָא עוֹלָם
בְּמוֹעֲדֵי הַזְכָּרוֹן שְׁלוֹ.
שְׁנִינוּ לִבְד נִכְתֵּב אֶת
תְּפִלַּת הַיִּזְכָּר,
מִשְׁנָה לְשִׁנָּה חוֹזְרִים בְּלִי תְּשׁוּבָה,
נִכְתֵּב אוֹתָהּ בְּגוֹף
רִאשׁוֹן.
וּבַעֲת הַפֶּתַח שֶׁעַר, בּוֹא נִתְּנָה תִּקְוָה
בְּאֶהְבָּה,
וְיִדְּנוּ הַשְּׁלוּבוֹת וְיִגִּידוּ קִדִּישׁ,
יִנְחוּ אוֹתָנוּ אֶל הַסְּלִיחָה
וְאֶל עֵת הַנְּעִילָה.

ח' פ' כ"אוס, 2005

ראג רג

שער

3

אֲזִי אֶמְרֵתִי
אֵל נָא רָפָא נָא.
תַּפְצָּה הִיא לְבוֹא
יוֹנֵת תְּדַרְיָךְ

ק' צ' א' א' א'
2006

א' א'

גְּרִשְׁתִּי מִלְּבִי
אֶת כָּל הַמְּלִים
כִּי פָנָה יוֹם
וְאִמִּי נִרְדְּמָה -
וְאִמִּי תִישָׁן
עַד בּוֹא
הַמִּשְׁחָה.

כ' (א)

פֶּתַח שֶׁעַר
בְּעֵת נְעִילַת שֶׁעַר
לְנִשְׁמָה מִתְעַבְּרָת
מִצֶּעַר

2

נִשְׁמָה שְׁנִתְּתָה בּוֹ
עֶכְשָׁיו
כְּשֶׁהִגִּיעַ הַעֲתִיד לְבוֹא
וְנִטְלָתָה מִמֶּנּוּ -
מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ
שֶׁהַחַיִּים נִשְׁמָתוֹ לְחִיקָךְ
בְּחִמְלָה רַבָּה

פֶּתַח לְבוֹ שֶׁעַר

יִשְׁבְּנוּ שְׁתֵּינוּ בְּנִכּוּתֵנוּ הַבִּלְתִּי נִרְאִית
אֵל מוֹל זוֹ שְׁבַדֵּל קִטְנָטָן מִשְׁפָּתָה חֶסֶד.
חִלְקָתָן קֶפֶה וְהִיא וְאִנִּי נִמְשִׁים
וְתַחַת הַשֶּׁמֶשׁ חִפְרָנוּ שׁוֹרְשִׁים
אֲנִלּוֹסִקְסִים וְדִמְיֵנוּ אִיךְ
מִמְחִיזִים זִכְרוֹן.
שְׁלֹשׁ חַיִּי שְׁבִכּוֹלֵךְ מִיִּשְׁהִי
נִנְעֵלֶת בְּמַחֲסָן אוֹ מִתְעוֹרֵר בְּבוֹקֵר
לִבְד עִם צַעֲצוּעֵי חַיִּיו.
וּמִשׁוֹם סִיבָה הַכִּרְחִית אוֹ אֱלוֹהִית
נִזְכָּרֶת בְּכָל הַשְּׁעָרִים הַנִּנְעֵלִים
חוּץ מִשְׁעָרֵי אֲוֵנָה.

א' א' כ' א'

לאה טנצמן

פֶּתַח לְבוֹ שֶׁעַר בְּעֵת נְעִילַת שֶׁעַר

הַאֲפָשְׁרוּיּוֹת וְהַסְכָּרִים
הֵיוּ טוֹבִים וְרַבִּים

צִמְצוּם גָּדֹל הֵ"פ • חֵל בְּהַדְרָגָה

בְּהַתְּחִלָּה חֶסֶד רַק כְּמָה שְׁנוֹת כְּדִי לְכַרֵּת

אֶחָד־בָּךְ

רְגִלִּים כְּפֻתוֹת

וְיָדִים

עֵינַיִם קְשׁוּרוֹת לְהוֹצֵאָה

לְפֶתַע יָרִיּוֹת

הַדִּלֵּל פְּתִיחָה.

• מִנְחַת סְטִיסְטִיקָה הַמַּצִּיין סִיכּוּי לְהַצְלָחָה.

י' א' / ח' א' ס' א' - י' א' - י' א'

תפלת נעילה

ומנה סמוך לשקיעת החמה ועדיין השמש בראש האילנות. ויש
ליזהר שלא יאחרו אותה עד הלילה. ויסיימו אותה קודם צאת
הכוכבים ומתחיל:

אל נורא עליה. המצא לנו מחילה. בשעת
הנצילה: אל מתי מספר קרואים. לך צין נושאים.
ומסלדים בחילה. בשעת הנצילה: אל שופכים לך
נפשם. מזה פשעם ובהשם. והמציאם מחילה.
בשעת הנצילה: אל הנה להם לסתרה. וסלצם
ממארה. וסתמם להוד ולגילה. בשעת הנצילה: אל
חון אותם ורחם. וכל לוחץ ולוחם. עשה בהם
פליה. בשעת הנצילה: אל וכוך צדקת אביהם.
ומדש את ימיהם. בקדם ותחלה. בשעת הנצילה:
אל קרא נא שנת רצון. והשב שארית הצאן.
לאהליקה ואהלה. בשעת הנצילה: אל תזכו
לשנים רבות. הבנים והאבות. בדיצה ובצלה.
בשעת הנצילה: אל (ויש נוהגים לומר) מיכאל שר
ישכאל. אליהו וגבריאל. בשרו נא הגאולה. בשעת
הנצילה: אל

ר' ס' א' ק

שני שירים מכלא רמלה

החופש

החפץ הוא כרבלת דשא הצומח
בתצר קטנה ליד חדרי המפקדה.
גם עליו, יודעים האסירים, תעלה המכסהה.

לבית הכנסת של הכלא קוראים: "הפקדתי שומרים"

אל נורא עליה, עצם את
עיני השומרים,
תן למלים הגנובות להשרף על
גחלי השפתיים,
המצא מחילה
ובשעת נעילה עשה שיהיו הסורגים
רבים קריסים שהצמחת על עיני הנשים,
מעבר לחומה.

"המגורא והמגננה", 1980

כל כך הרבה אלוהים

מה למדתי מבתי כנסת?
הראשון, בחולון, היה בין חנות צלום לבית קפה,
ובעיני ילד דמינתי אלהים פוטוגני שנח בין תפלות
ומרטיב שפתים בכוס תה.
השני, בתל אביב, גלה לי שיש אשכנזים וספרדים.
השלישי, ברמת גן, הבדיל בין כסאות מתקפלים
לכרסאות העשירים.
ברביעי, הארצי, נשמעו שופרות באמצע ארון צבאי
כשריקות במופע רוק'נרול.
בחמישי, בכלא רמלה, שקשקו בין אצבעות אלהים
מיליון מפתחות לקראת שעת הנעילה,
ובששי, שנקרא הגדול, מצאתי מפתח שנעל את ידי
בירה של זו שהתחתנה איתי.
השביעי, ליד בית קברות יהודי בלודו', היה סגור אפלו
בשבת,
ושרידי השמיני, במונדובי שבצפון איטליה, היו קרובים
למסעדה
בה התמלאה צלחת פסטה בשערות מלאכים.

שם בין קינת הקירות נזכרתי, איך בפעם הראשונה שאבי
הסתיר אותי מתחת לטלית בכרכת כהנים שאלתי אותו,
באיזה בית כנסת באמת מתפלל אלהים.
ידו מתחה את העניבה
מצוארון חלצת חג לבנה
והצביעה אל השדרות שמלאו

את החלון

בנשיקות תותים.

אז בשפתים שהאדימו מאוד
לעסתי אדני אחד.

כ"ו סיון הרבה אלוהים 2020

כי אל נורא עלילה לא המציא לנו מחילה בשעת הנעילה.
ולא הבהב באפק סימן כלשהו להקלה, שכה יחלנו לה.
רב ההכטחות שהגיעונו עליו שמימה בעשן העולה.

חיינו מפּי השמועות.

ספרו על איזה שקט קריר הקרב לאטו, יבוא ממקומות אחרים,
לדבר בטובות אל האדם ואל הצעקה העולה.

לפני לכתתי אני שב ומתפלל על האמולה, כי קצת ינח גם לה.
כי מאז ראיתי בה אור יום לא סרו נהי מחוצותיה ולא חרב מגבולה.
והיא נוהגת במטרללה, כמתמכרת לא גמולה.

והרעות, כחברות טובות, אוהזות בה, יד למתן יד לשכם,
ולקצב החליל והדבוקה יוצאות קלות רגלים במחולה.

וכל סיום, תודה לאל, אינו אלא סימן להתחלה.

כי נגש שולף בסופד והוזה נקמות בעיף מדרך לגמע מקבעת כוס התרעלה.
כי המלאך ההוא הרוכב על כחפנו עושה חיים משגעים ועוד ידו משגת
וכמאהב זקור הנע אל המטות החטופות עודו עורג אל הקטילה.

כי לא ישליו אוהביה תחת גפנם ותאנתם לחן וחסד ופהוק, לרוח ולהצללה.
כי הזמן זעום העפעפים מאיץ בה את סוסיו קסומי החלחלה,
בין אגדות הגבורים לשירי התהלה.

ואבוי לרחמנים שכורי הלב,

כמו אמי עליה השלום, אשה קטנה שאין שומע לקולה.

פנה יום וכא השמש.

ושוב דמדומים ושוב רוח ים רעודה.

בנראה שגם הפעם לא ישכחו אותנו.

בנראה ששוב נצא לדרך.

עד אור הבקר נדע.

חזר! טעות שלי!

אמרו למפתחים שיחגרו,

אמרו להם שנגנוח בפעם הבאה.

כי פנה היום. השמש יפנה ויבוא

ובקרוב תבוא אל החשוכה.

אמרו שאתה יודע לשמע,

שזה היה תמיד הצד החזק שבך.

אז מדוע לא ענית לי ביום הצועקים?

מדוע נאלמתי לי באמצע?

מדוע כה חסרת לי באשר קראתי לך?

ח"י ג'ארי